

Szívünk vérével

Szöveg: Farkas Anita

Mintha a Fortepanról bukkant volna elő Rakovszky Zsuzsa új könyvének borítóképe, ami ez esetben azért is bír jelentőséggel, mert az író-költő Fortepan című verseskötete 2016-ban Libri irodalmi díjat nyert. Az Osiris Literatura sorozat nyitóműveként tavaly decemberben megjelent *Boldog vég* – kicsit talán erre a megérdemelt sikerre is ráerősítve – ugyan nem verseket, hanem novellákat tartalmaz, a hangulati hasonlóság tagadhatatlan: a Rakovszky-féle „körfolyosós” világ, amelyben múlt és jelen folyamatos kergetőzésének vagyunk tanúi, itt és ott is markánsan megjelenik.

A *Boldog vég* hét történetét sem a téma, hanem a hangulat köti össze. A többségében meghatározatlan helyszíneken – kis- vagy nagyvárosban, lényegtelen – különböző korú és társadalmi státuszú emberek jönnek-mennek, szeretnek és gyűlölnék, élnek és halnak. Mindezt olyan tökéletesen hétköznapi módon teszik, hogy olvasóként igen könnyű azonosulni az elbeszélések szinte összes fő- és mellékszereplőjével, álljon is egyébként bármilyen távol tőlünk egy megkínzott süni miatt tüntetést szervező, „modern” fiatal nő gondolkodásmódja vagy egy öregedő, magányos antikvárius a szeretetéttségét mogorvasággal takargató belső világa. Az időben tág intervallumot befogó írások közül talán a *Széplelkek* című lóg csak ki egy kicsit: a vénkisasszony Anette weimari barátnőjének

Rakovszky Zsuzsa 1950-ben született Sopronban. József Attila-, Márai Sándor-, Magyarország Babérkoszorúja és Kossuth-díjas költő, író, műfordító. Pályáját könyvtárosként kezdte, majd a Helikon Kiadónál volt szerkesztő, illetve egy évig a Beszélő munkatársa. Főleg angol és amerikai költőket fordít, vendége volt az International Writing Program (1990) és a Poetry International fesztiválnak is. A Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja. Főbb művei: *Tovább egy házzal* (1987), *Egyirányú utca* (1998), *A kigyó árnyéka* (2002), *A hullócsillag éve* (2005), *Visszaút az időben* (2006), *Fortepan* (2015)

írt levelei ugyan jól megidézik a romantika korszakának hiú ábrándokba csomagolt ideges rebbenékenységét, a bennük közvetített különböző érzelmi drámák a sok szenvedés miatt a végére valahogy mégis komolyan vehetlenné válnak.

A mindent átszövő líraiság (jelzőhalmozás, a hold mint a nő jelképe) ennél sokkal szelídebben és pontosabban jelenik meg a másik hat novellában, amelyben a nők mindenkori lehetőségein és választásain van a hangsúly – még akkor is, ha mindezt jellemzően egy férfi narrátor hangján halljuk. Hangulatilag különösen erős a kötetkezdő *Piroska*, és nem csak azért, mert igen pontos képet ad a Rákosi-korszak hétköznapijairól (ennek nagyon erős szimbóluma például a presszóban kávéfőző egykori bárónő és a szekrény mélyén eltemetett, vidám pöttyös kosztüm), hanem mert a napjainkban játszódó kerettörténet révén az elbeszélés túlmutat önmagán: arra kérdez rá, hogy a múlt hogyan határozza meg a jelent, és van-e módszer a szembenézés révén kiradírozni magunkból a nyomasztó emlékeket. Vagy akár megbékélni a szépekkel is, ahogyan azt a címadó *Boldog végben* egy fiát egyedül felnevelő, majd annak disszidálása után magára maradó anya gyászfeldolgozása során kísérhetjük végig a mérhetetlen düh és szomorúság szétáradásától a tragikus, mégis szívmenelgető végkifejletig.

És ha előzőleg a nők választási lehetőségeiről beszéltünk, igazságtalan volna kihagyni a képletből az apák-férfiak-fiúk kényszerpályáit. Rakovszky Zsuzsa pedig nagyon okosan nem is engedi, hogy túlzottan kilengjen az áldozati inga, a *Szerelem* vagy *A büntetés* tévedésből egymás mellé sodródott házaspárjainak viselkedése például mindkét irányból tökéletesen érthető és respektálható. Ahogyan az író azzal kapcsolatban is szokatlanul elnéző, hogy mi, emberek már csak ilyenek vagyunk: megcsaljuk, kihasználjuk, átverjük egymást, hogy aztán egy új társ (férj, gyerek, szerető, bárki) kínálta új reménybe kapaszkodva mindig előlről kezdjük az egészet. Egyszerűen mert „kell valaki, aki fontos nekünk, hogy a világ többi részét ne anyagtalan árnyak vagy pusztaságok látszatnak érezzük, mondhatni, szívünk vérével kell táplálnunk a dolgokat, hogy valóságosak legyenek”.

Rakovszky Zsuzsa: *Boldog vég*. Osiris, 2020